शंसन्ति दृष्टादृष्टकरं हि तत् । सर्वमर्हति पूतात्मा प्रातः-स्नायी जपादिकम् । स्नानादनन्तरं तावदुपस्पर्शनमुच्यते । अनेन तु विधानेन आचान्तः शुचितामियात् । प्रक्षाल्य पादौ हस्तौ च त्रिः पिबेदम्बु वीक्षितम् । संहत्याङ्गुष्ठमूलेन द्विःप्रमृज्यात्ततोमुखम् । संहत्य तिसृभिः पूर्व्वमास्यमेवमुपस्पृशेत् । ततः पादौ समभ्युक्ष्य अङ्गानि समुपस्पृशेत् । अङ्गुष्ठेन प्रदेशिन्या घ्राणं पश्चादनन्तरम् । अङ्गुष्ठनामिकाभ्याञ्च चक्षुःश्रोत्रे पुनःपुनः । कनिष्ठाङ्गुष्ठेन नाभिं हृदयञ्च तलेन वै । सर्वाभिस्तु शिरः पश्चाद्बाहू चाग्रेण संस्पृशेत् । सन्ध्यायाञ्च प्रभाते च मध्याह्ने च ततः पुनः । सन्ध्यां नोपासीत यस्तु ब्राह्मणोहि विशेषतः । स जीवन्नेव शूद्रः स्यान्मृतः श्वा चैव जायते । सन्ध्याहीनोऽशुचिर्नित्यमनर्हः सर्वकर्म्मसु । यदन्यत् कुरुते कर्म न तस्य फलमश्नुते । सन्ध्याकर्मावसाने तु स्वयंहोमोविधीयते । स्वयं होमे फलं यत्तु तदन्येन न जायते । ऋत्विक् पुत्रोगुरुर्भ्राता भागिनेयोऽथ विट्पतिः । एभिरेव हुतं यत्तु तद्धुतं स्वयमेव हि । देवकार्य्यं ततः कृत्वा गुरुमङ्गलवीक्षणम् । देवकार्य्याणि पूर्व्वाह्णे मनुष्याणाञ्च मध्यमे । पितॄणामपराह्णे च कार्य्याण्येतानि यत्नतः । पौर्वाह्णिकन्तु यत् कर्म यदि तत् सायमाचरेत् । न तस्य फलमाप्नोति वन्ध्यस्त्रीमैथुनं यथा । दिवसस्याद्यभागे तु सर्वमेतद्विधीयते । द्वितीये च तथा भागे वेदाभ्यासोविधीयते । वेदाभ्यासोहि विप्राणां परमं तपउच्यते । ब्रह्मयज्ञः स विज्ञेयः षड्ङ्गसहितस्तु सः । वेदस्वीकरणं पूर्वं विचारोऽभ्यसनं जपः । ततोदानञ्च शिष्येभ्योवेदाभ्यासोहि पञ्चधा । समित्पुष्पकुशादीनां स कालः समुदाहृतः । तृतीये चैव भागे तु पोष्यवर्गार्थसाधनम् । पिता माता गुरुर्भार्य्या प्रजा दीनाः समाश्रिताः । अभ्यागतोऽतिथिश्चान्यः पोष्यवर्गउदाहृतः । ज्ञातिर्बन्धुजनः क्षीणस्तथाऽनाथः समाश्रितः । अन्येऽप्यधनयुक्ताश्च पोष्यवर्गउदाहृतः । भरणं पोष्यवर्गस्य प्रशस्तं स्वर्गसाधनम् । नरकं पीड़ने चास्य तस्माद्यत्नेन तं भरेत् । सार्वभौतिकमन्नाद्यं कर्त्तव्यन्तु विशेषतः । ज्ञानविद्भ्यः प्रदातव्यमन्यथा नरकं व्रजेत् । स जीवति यएवैकोबहुभिस्तोपजीव्यते । जीवन्नोमृतकाश्चान्ये य आत्मम्भरयो नराः । यद्धर्थे जीव्यते कैश्चित् कुटुम्बार्थे तथा परैः । आत्मार्थेऽन्योन शक्नोति स्वोदरेणापि दुःखितः । दीनानाथविशिष्टेभ्योदातव्यं भूतिमिच्छता । अदत्तदाना जायन्ते परभाग्योपजीविनः । यद्दाति विशिष्टेभ्योयज्जुहोति दिने दिने । तत्तु वित्तमहं मन्ये शेषं कस्यापि रक्षति । चतुर्थे च तथा भागे स्नानार्थं मृदमाहरेत् । तिलपुष्पकुशादीनि स्नानञ्चाकृत्रिमे जले । नित्यं नैमित्तिकं काम्य त्रिविधं स्नानमुच्यते । तेषां मध्ये तु यन्नित्यं तत्पुनर्भिद्यते त्रिधा । मलापहरणं पश्चान्मन्त्रवत्तु जले स्मृतम् । सन्ध्यास्नानमुभाभ्याञ्च स्नानभेदाः प्रकीर्त्तिताः । मार्जनं जलमध्ये तु प्राणायामोयतस्ततः । उपस्थानं ततः पश्चात् सावित्र्याजपउच्यते । सविता देवता यस्या मुखमग्निस्त्रिधा स्थितः । विश्वामित्रऋषिश्छन्दोगायत्री सा विशिष्यते । पञ्चमे च तथा भागे संविभागोयथार्हतः । पितृदेवमनुष्याणां कीटानाञ्चोपदिश्यते । देवैश्चैव मनुष्यैश्च तिर्यग्भिश्चोपजीव्यते । गृहस्थः प्रत्यहं यस्मात्तस्माज्ज्येष्ठाश्रमी गृही । त्रयाणामाश्रमाणान्तु गृहस्थो योनिरुच्यते । तेनैव सीदमानेन सीदन्तीहेतरे त्रयः । मूलप्राणोभवेत् स्कन्धः स्कन्धाच्छाखाः समुद्भवाः । मूलेनैव विनष्टेन सर्वमेतद्विनश्यति । तस्मात् सर्व्वप्रयत्नेन रक्षितव्योगृहाश्रमी । राज्ञा, चान्यैस्त्रिभिः पूज्योमाननीयश्च सर्व्वदा । गृहस्थोऽपि क्रियायुक्तो न गृहेण गृहाश्रमी । न चैव पुत्रदारेण स्वकर्मपरिवर्जितः । अस्नात्वा चाप्यहुत्वा चाजप्त्वाऽदत्त्वा च मानवः । देवादीनामृणी भूत्वा नरकं प्रतिपद्यते । एकएव हि भुङ्क्तेऽन्नमपरोऽन्नेन भुज्यते । न भुज्यते सएवैकोयोभुङ्क्तेऽन्नं ससाक्षिणा । विभागशीलो योनित्यं क्षमायुक्तोदयापरः । देवतातिथिभक्तश्च गृहस्थः स तु धार्म्मिकः । दया लज्जा क्षमा श्रद्धा प्रज्ञा योगः कृतज्ञता । एते यस्य गुणाः सन्ति स गृही मुख्यउच्यते । स विभागं ततः कृत्वा गृहस्थः शेषभुग्भवेत् । भुक्त्वा तु सुखमास्थाय तदन्नं परिणामयेत् । इतिहासपुराणाद्यैः षष्ठञ्च सप्तमं नयेत् । अष्टमे लोकयात्रा तु बहिःसन्ध्या ततः पुनः । होमोभोजनकञ्चैव यच्चान्यद्गृहकृत्यकम् । कृत्वा चैवं ततः पश्चात् स्वाध्यायं किञ्चिदाहरेत् । प्रदोषपश्चिमौ यामौ वेदाभ्यासेन तौ नयेत् । यामद्वयं शयानोहि ब्रह्मभूयाय कल्पते । नैमित्तिकानि काम्यानि निपतन्ति यथा यथा । तथा तथैव कार्य्याणि न कालस्तु विधीयते । अस्मिन्नेव प्रयुञ्जानोहृदस्मिन्नेव तु लीयते । तस्मात् सर्व्वप्रयत्नेन कर्त्तव्यं सुखमिच्छता । सर्वत्र मध्यमौ यामौ ङतशेषं हविश्चयत् । भुञ्जानश्च शयानश्च ब्राह्मणोनावसीदति" अङ्गा पाठम् ठञ् । १सूत्रात्मकशास्त्रभाष्यस्य पादांशव्याख्याभेदे न० । यथा कणादगौतमपाणिनिसूत्रभाष्यस्य